

СТИМУЛИРАНЕТО НА ГЕНЕРИЧНИТЕ ПРЕСКРИПЦИИ – НАЙ-ПРЕКИЯТ ПЪТ ЗА СЪКРАЩАВАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ И ЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ ЗА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ

Т. Й. Веков

Български кардиологичен институт

Резюме. Динамиката на развитие на сектора здравеопазване и непрекъснатото увеличаване на разходите за лекарствени продукти принуждават правителствата да търсят нови начини за оптимизиране на разходите, което обуславя бързото генерично проникване в лекарствопотреблението. Статията представя проучване на начините за стимулиране на използването на генерични лекарствени продукти за лечение на сърдечно-съдови заболявания. Проучването е проведено на територията на четири кардиологични болници и обхваща 740 пациенти и 98 лекари. Сравнителният анализ на входящите и изходящите терапии по посочените показатели показва, че употребата на генерични лекарствени продукти за лечение на хипертония и исхемична болест на сърцето намалява стойността на месечната терапия средно с 31,22% при стриктно изпълнение на изискванията на медицинските стандарти за лечение на тези заболявания.

Ключови думи: генерични лекарствени продукти, лекарствена политика

T. Y. Vekov. STIMULATION OF GENERIC DRUGS PRESCRIPTION – THE SHORTEST WAY TO CUT PUBLIC AND PERSONAL COSTS FOR MEDICINAL PRODUCTS

Summary: The dynamics of healthcare sector development and the continuous increase in drug costs are forcing the governments to seek new ways for expenditure optimizing, based on a rapid generic penetration in the drug market. This article presents a study of the current practices in stimulating generic medicines use in the treatment of cardiovascular diseases. The study was conducted in four cardiac hospitals and covered 740 patients and 98 physicians. The comparative analysis of initial and outcome therapies, based on predetermined parameters, has shown that the use of generic medicines in the treatment of hypertension and ischemic heart disease reduces the cost of the monthly treatment with an average of 31.22 percent, in strict compliance with the requirements of the medical standards for treatment of these diseases.

Key words: generic medicines, drug policies

Съвременното развитие на здравеопазването и фармацевтичните пазари, непрекъснато увеличаващите се разходи за лекарствени продукти и растящият финансов натиск върху осигурителните фондове определят стратегията на редица правителства към бързо генерично проникване в лекарствопотреблението. Опитът на европейските страни сочи, че не съществува един единствен подход за развитие на пазара на генерични лекарства. Например търсенето на генерични лекарства на развитите пазари в Дания и Холандия се диктува от генеричното предлагане и замените от фармацевтите, в Полша – от стимулираното благосклонно отношение на лекарите към генериците, в Германия и Великобритания – от финансовите стимули за генерични предписания на лекарите и т.н. [2, 3, 4, 5, 6]. Освен това е необходимо

развитието на пазара на генеричните лекарства активно да се подкрепя и от съответната национална лекарствена политика. Административните пречки при процедурите на регистрация, ценообразуване, включване в Позитивния лекарствен списък и реимбурсация, забавят развитието на конкурентните генерични пазари. Недалновидната и корупционна лекарствена политика в България предизвиква тежка криза на фармацевтичния пазар през юни 2009 г. чрез несъобразен с бюджета лекарствен списък, промяна в системата на разпространение на животоспасяващи и животоподдържащи лекарствени продукти, което прехвърля цялата финансова тежест и риска върху аптеките, без те да имат право на печалба от продажбите на тези продукти.

В тази обстановка нашият екип реши да

проведе проучване на начините за стимулиране на лекарите за използване предимно на генерични лекарствени продукти за лечение на сърдечно-съдови заболявания – хипертония и исхемична болест на сърцето. Проучването е проведено на територията на четири кардиологични болници и обхваща 740 пациенти и 98 лекари. Основната цел е лечението на пациентите с хипертония и исхемична болест на сърцето да се провежда съгласно европейските медицински стандарти само с генерични медикаменти, когато такива съществуват, и да се отчетат терапевтичната и икономическата ефективност между входящите и изходящите терапии.

В таблица 1 са посочени данните относно

броя на пациентите, на медикаментите във входящите терапии и дела на оригиналните продукти с изтекла патентна защита в тези болници.

Употребата на оригинални продукти с изтекла патентна защита варира количествено от 32,17% във Варна до 22,90% в Ямбол. Средната цена на входящите терапии също има сигнификантни разлики от 24,81%, като за Плевен тя е 38,85 лв., докато за Варна достига 51,67 лв.

Анализът на изходящите терапии на изследваните пациенти след инвазивна и неинвазивна диагностика и лечение е показан в таблица 2.

Таблица 1. Анализ на входящите лекарствени терапии на хоспитализираните пациенти

Болница	Пациенти (бр.)	Медикаменти във входящите терапии (бр.)	Брой оригинални продукти с изтекла патентна защита (бр., %)	Брой лекарствени продукти в терапията на един пациент	Средна цена на входяща терапия на един пациент (лв.)
УСБАЛК Плевен	200 бр.	628 бр.	174 бр., 27,70%	3,14 бр.	38,85 лв.
СБАЛК В.Търново	200 бр.	648 бр.	170 бр., 26,23%	3,24 бр.	44,15 лв.
СБАЛК Варна	140 бр.	516 бр.	166 бр., 32,17%	3,68 бр.	51,67 лв.
СБАЛК Ямбол	200 бр.	716 бр.	164 бр., 22,90%	3,58 бр.	46,78 лв.
Общо	740 бр.	2508 бр.	674 бр., 26,87%	3,39 бр.	44,85 лв.

Таблица 2. Анализ на изходящите лекарствени терапии на дехоспитализираните пациенти

Болница	Пациенти (бр.)	Медикаменти в изходящите терапии (бр.)	Брой оригинални продукти с изтекла патентна защита (бр., %)	Брой лекарствени продукти в терапията на един пациент	Средна цена на изходяща терапия на един пациент (лв.)
УСБАЛК Плевен	200 бр.	596 бр.	64 бр., 10,73%	2,98 бр.	27,35 лв.
СБАЛК В.Търново	200 бр.	592 бр.	58 бр., 9,80%	2,96 бр.	28,69 лв.
СБАЛК Варна	140 бр.	486 бр.	44 бр., 9,05%	3,47 бр.	37,79 лв.
СБАЛК Ямбол	200 бр.	690 бр.	60 бр., 8,69%	3,45 бр.	31,67 лв.
Общо	740 бр.	2364 бр.	226 бр., 9,56%	3,19 бр.	30,85 лв.

Сравнителният анализ на входящите и изходящите терапии по посочените показатели води до следните изводи:

– Употребата на генерични лекарствени продукти за лечение на хипертония и исхемична болест на сърцето намалява стойността на месечната терапия средно с 31,22% от 44,85 лв. до 30,85 лв. при стриктно изпълнение на изискванията на медицинските стандарти за лечение на тези заболявания.

– Точните диагностични инвазивни и неинвазивни методи позволяват оптимизация на

терапията и в количествен аспект, като броят на използваните медикаменти средно за един терапевтичен курс се намалява с 5,90% от 3,39 бр. до 3,19 бр.

– Основната причина за намаляване на разхода за лекарствени продукти при лечение на хипертония и исхемична болест на сърцето е генеричната замяна на оригинални продукти с изтекла патентна защита, като употребата им е намалена с 66,47%, което води до съкращаване на разходите с 31,22%.

При предходно емпирично проучване на

нашия екип през 2007 г. на 723 197 пациенти (със сърдечно-съдови заболявания) и терапиите им е установено, че приетите стандарти за лечение и терапевтичната практика в България се разминават в над 60% от случаите, което води до намалена продължителност на живота и значително по-висока сърдечно-съдова смъртност [1].

Една от причините за лошия контрол на хроничните заболявания, като хипертония и исхемична болест на сърцето, е достъпността до лекарствена терапия. При средна цена на месечната терапия от 44,85 лв., или 18,68% от минималната работна заплата през 2009 г., е очевидно, че съществува сериозна бариера пред терапевтичната достъпност. Един от изходите за подобряване на общественото здравеопазване и за намаляване на смъртността от сърдечно-съдови заболявания е употребата на генерични медикаменти.

Само за посочените 723 197 пациенти употребата на генерични лекарствени продукти би спестила от публичните фондове и от личните разходи сумата от 121 497 096 лв. годишно, което представлява над 30% от бюджета на НЗОК за всички лекарствени продукти за домашно лечение през 2009 г.

Изводи

Национална лекарствена политика, насочена към стимулиране на генеричното предписване и потребление на лекарства, ще подобри терапевтичната достъпност, ще повиши качеството на лечение и ще доведе до намаляване на публичните и личните разходи за лекарства с 30% като първоначален икономически ефект с тенденция към повишаването му.

Административното насърчаване на генеричното потребление, съгласно с опита на развитите пазари, може да бъде постигнато по няколко начина или при комбинация от тях:

1. Изключване от позитивния списък на лекарствени продукти, които са над 20% по-скъпи от референтния продукт за съответното международно непатентно наименование или анатомотерапевтична група.

2. Реимбурсация на терапията на пациентите на ниво заболяване (МКБ), а не на ниво лекарствен продукт (АТС), т.е. на пациент с хипертонична болест се реимбурсира месечна терапия например 10 лв.

Доплащането на терапията от пациента се определя от лекарствените продукти, които ще изпише лекаря, но върху него оказва въздействие пациентът, а не медицинският представител на заинтересован фармацевтичен производител. Чрез посочените начини на реимбурсация може да се постигнат няколко особено важни терапевтични и икономически цели:

– терапиите на пациентите могат да бъдат реимбурсирани над 80% (в момента средното ниво на публични разходи за лекарства е едва 44%), което ще подобри достъпността и качеството на лечение.

– бюджетът за публични разходи на осигурителните фондове ще бъде лесно прогнозируем и управляем, поради относителното постоянство на броя пациенти с определени диагнози.

– контролът на осигурителите ще бъде фокусиран върху диагнозите, а не върху предписаните терапии, което ще повиши качеството на диагностичната и лечебната практика в страната.

Библиография

1. В е к о в, Т. и С. Джамбазов. Детайлен анализ на ефикасността на комплексните терапии на пациенти със сърдечно-съдови заболявания в България. – Съвр. мед., 59, 2008, № 3, 12-18.
2. G e n e r i c Drug Policies. World Health Organisation, Geneva [papers] www.who.int.
3. H a m i l t o n, G. The Pharmaceutical Market Outlook to 2015. Implementing innovative, long-term strategies for sustainable future growth. [Report] Business Insights 2005 <http://www.globalbusinessinsights.com/content/RBHC0137t.pdf>.
4. I M S Health 2007-2008.
5. P e r r y, G. The European generic pharmaceutical market in review: 2006 and beyond. – J. Gener. Med., 4, 2006, № 1, 4-14.
6. T h e Pharmaceuticals Market Pharma Outlook [Report] Espicom Business Intelligence, 2008.

✉ *Адрес за кореспонденция:*

Тони Веков
Председател на Съвета на директорите
на Български кардиологичен институт
бул. „Г. М. Димитров“ № 1
1172 София
e-mail: t.vekov.hq@comleague.com

📁 *Постъпила – 12.08.2009 г.*